

Izhaja

vsako sredo in vsak petek.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasi lo koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXX.

Celovec, 24. velikega travna 1911.

Št. 24.

Nemškonacionalni „agrarni“ švindel.

Par let sem so se začeli mladoliberalni gospodje tudi v naši deželici zeleno oblačiti in trobiti v svet, da so zdaj »agrarci«. Tak agrarec hoče biti Šumy, hoče biti Lučovnik in menda tudi pivovarnar Nagele. Mar bodo torej ti ljudje ustanovili na Dunaju lastno stranko? Kaj še? Kandidira jih »nemška ljudska stranka«, o kateri vemo, da obstoja večinoma iz zastopnikov mest. Zmirom smo naglašali, da taka stranka ne more biti zastopnica kmečkih koristi: Mesta imajo druge potrebe, kakor kmečko ljudstvo, in zelena suknja ter agrarnih besedi polna usta niso piškavega oreha vredna, če stranka tega noče, kar morebiti hočejo naši slavni agrarci.

Da smo naglašali pravo, izpričuje nam zdaj glavni list nemškega frajzina. Ta list namreč piše: »Od dne do dne se kaže jasneje, da je stranka, ki hoče zastopati mesta in deželo, ki naj zagovarja visoko colnino in obenem naj poskrbi cenih živil, vtelešeno nasprotje političnega resnicoljubja«. Liberalna gospoda rada tako govori, da navadnim bralcem prikriva svoje misli; zato moramo te besede prestaviti v domačo slovenščino, in v tej naši domači poštini slovenščini pomeni ta stavek, da je liberalna stranka, ki zatrjuje, da zastopa mesta in kmečko ljudstvo, nesramna politična lažnivka! Iz tega sledi, da vsakogar, ki hoče biti pristaš nemške ljudske stranke, a obenem trdi, da je agrarec, smemo smatrati za nasprotnika političnega resnicoljubja ali političnega lažnika, če dotičnik ni morebiti tako neumen, da dejanskih razmer ne pozna.

Liberalni list piše nadalje: »Nobena stranka ne more obenem delo-

vati za olajšanje življenja v mestih in biti združena s poslanci, ki hočejo, da se zvišajo s colnino cene pridelkov, kizahtevajo, da se prepove uvažanje tuje živine.« — »Tole nasprotstvo in to politično nesresnico razume tudi najpriprostejši človek«

Liberalni list nima popolnoma prav. Mestna nemškonacionalna stranka je lahko združena z agrarci, ako so ti pripravljeni sodelovati z liberalizmom v njegovem delu zoper cerkev in zoper druge narodnosti. Da pa je tako Judeževo sodelovanje mogoče, mora biti dotični agrarec ali tako neumen, da ne vidi, kako ga zlorabi frajzin, ali mora biti tako zloben, da sicer sam ve, kako stvar stoji, da pa pravi položaj svojim volilcem zamolči.

In tako so delali v resnici tudi vsi tiste nemškonacionalni poslanci, ki so oficielno kandidirali na programu nemškonacionalne stranke, pred volilce so pa stopali kot agrarci najčistejše krvi. In ko so bili izvoljeni kot agrarci, so na Dunaju šli čez drn in strn z nemškimi nacionalci. Saj je še vsem v dobrem spominu, da n. pr. »agrarec« dr. Waldner v državnem zboru ni imel bolj nujnega posla, kakor da je brusil svoj jezik za vseučiliškega profesorja Wahr-munda in zagovarjal njegovo sramotenje katoliške cerkve. V Zilski dolini pa se je delal za časa volitev najboljšega katoličana in samoagrarca.

Kakšen agrarec da je velikovski kartelirani pivovarnar Nagele, o tem ve povedati že marsikateri bivši Nageletov volilec. Tak agraren švindel so uganjali v Velikovecu, ko so obljubljali z Dobernikom in Nageletom vred kmetom vzhodno železnico. Pozneje smo pa izvedeli iz zanesljivega vira, da Nageletu za vzhodno železnico, ki bi vezala Št. Pavel - Velikovec - Celovec,

prav nič ni bilo; kot Velikovčan je moral zastopati interese Velikovčanov in je žvižgalkot agrarec na želje kmetov. Enako farbarijo je uganjal sedaj v Grebinju Dobernik, ki je obljubil svojo pomoč za vzhodno železnico. To je le volilni lim. On kot zastopnik mesta in kot prijatelj raznih velikovških heil-purgarjev se bo za vzhodno železnico kakor dosedaj zmenil toliko kot za lanski sneg.

Strašno zarukani morajo biti nemčurji, da takim očitnim farbarijam nemškonacionalnih voditeljev in nemškonacionalnih »agrarc« verjamejo. Obžalujemo jih, pa pomagati jim ne moremo, ker te ljudi pamet sploh ne bo srečala prej, kakor da bodo njihovi žepi že izpraznjeni, njihovi upi in želje pokopani in našemljeni »agrarizem«, kakor vsaka sleparija, postavljen na laž!

Kdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

Volilno gibanje.

Pozor, volilci! Vsak volilec dobi od svoje občine dostavljeno glasovnico (volilni listek) in izkaznico (legitimacijo). Glasovnica je le tedaj veljavna, ako je na njej pečat okrajnega glavarstva, kateremu pripada dotična občina. Na glasovnico se napiše ime kandidata tako, da je vsak dvom o osebi nemogoč. Glasovnica se odda pri volitvi skup zganjena, legitimacija pa se obdrži za morebitno ožjo volitev! Tisti, ki ne bi imel legitimacije pri ožji volitvi, ne sme voliti. Komur bi se glasovnica ali legitimacija izgubila pred volitvami, dobi potom občinskega urada drugo. Glasovnice je na dan volitve dobiti tudi pri volilnem komisarju, dočim more legitimacijo izdati samo okraj. glavarstvo. Opozarjamo tudi na morebitne

Podlistek.

Kaj pa kaj Kitajci?

(O. Veselko Kovač.)

Kuga in lakota jih tare, da je strah. Kuga na severu, lakota na jugu.

Najprej o lakoti nekoliko.

Glad povzročajo na Kitajskem suša in obširne povodnji. Pravzaprav je na Kitajskem vsako leto lakota, ker kitajsko cesarstvo je tako ogromno kakor cela Evropa. Kadar se čuje o lakoti na Kitajskem, seveda ni treba misliti, da je ves narod prizadet od te nadloge. Navadno niti četrtnina, da, niti desetina ljudi ne strada, in vendar ostane še dobrih 30 do 40 milijonov, ki nimajo dejati kaj v usta. Letos stradajo pokrajine ob veletoku Jangzekiang-a. Lakota je povzročila lanska huda suša. Ondi se žive ljudje večinoma od riža, a ta je vsled popolnega pomanjkanja vlage skrajno slabo obrodil. — Poročila, ki prihajajo iz prizadetih pokrajin, so naravnost grozna.

Ljudstvo kar trumoma umira gladu: Siromak na cesti, kmet od plugu in motiki, bogatin ob polni blagajni! Ne verjamate?! Da, ob polni blagajni umirajo bogatini! Kajti niti za denar ni mogoče dobiti potrebnih živil. Slaba pota, popolno pomanjkanje vseh cest in drugih potrebnih občil ovira vsako rešilno akcijo. Poleg tega treba pomisliti, da se to godi na — Kitajskem! Pred-

no se zganejo poklicani organi, pretečejo — tedni, meseci. Želodec pa ne računa s tedni, še manj z meseci. Če ne dobi v par dneh, kar zahteva, pa odpove svojo službo. Mrliči leže nepokopani po cestah in stanovanjih, ker manjka pogrebcev. Bogatini oblečejo svoja najboljša oblačila ter tako opravljeni čakajo ležeč bližajoče se smrti . . .

Razni misijonarji sicer store, kar je v njih močeh, a njihova pomoč je le — kapljica v morje.

Tako na južnem Kitajskem! Sedaj pa obrnimo svoj pogled na severni del ogromnega kitajskega cesarstva.

Tu se nam kaže groznejša slika. »Kuge, lakote in vojske, reši nas, Gospod!«

Grozna nadloga je kuga, a še neizmer-no hujša, če se ji pravi »črna smrt«. In ravno te vrste kuga razsaja zadnje mesece na severnem Kitajskem. Začela se je na severnem Mongolskem. Tu se namreč nahaja neke vrste svizec (v mongolščini se mu pravi »tarabagan«); ako ta žival zbolí, ima v sebi kužno kal (bacillus), ki je smrtonosna, ako pride v človeška pljuča. Zadnje desetletje so začeli loviti tega svizca vsled dragocene kožuhovine. Zlasti zadnja leta je postal ta lov med ondotnim prebivalstvom posebno priljubljen. Mongolci že od nekdanj dobro vedo, da bolni svizci nosijo s seboj za človeka gotovo smrt. Zato bolnih živali izmed Mongolcev nihče ni lovil. A Kitajci, ki so se tega lova zadnja leta s posebno vnemo poprijeli, te previdnosti niso poznali.

Bolni svizci so namreč jako počasni, krotki, in zato je lov na nje — lahak. To je kitajske lovce zapeljalo in nalovili so mnogo takih živalij, jih odrli ter kože prodali ameriškanskim prekupcem. Ta neprevidnost je povzročila letos nepopisno epidemijo. V mongolskih samotnih seliščih so izumrli celi rodovi, kar je bilo do zadnjega časa ostalemu svetu neznano. Šele ko se je kuga pojavila v mestu, kjer so bila večja skladišča svizčeve kožuhovine, bila je javnost opozorjena na pretečo nevarnost. Z odločnim nastopom, s potrebnimi koraki bi tačas bilo mogoče zatreti bolezen in njeno razširjanje bi bilo preprečeno. A to se je zanemarilo. Okuženi Kitajci so bežali, kamor je kdo mogel. Po železnici jim je bil beg olajšan. Več jih je dospelo v Harbin, ki je najvažnejše in največje trgovsko mesto v severni Mandžuriji. Tu so Rusi gospodarji. Za prve slučaje kuge se ruska policija ni zmenila. A ko so se smrtni slučaji vsak dan množili, so se tudi komodnim Rusom oči odprle. Sedaj pa je bilo že prepozno. 500 do 600 mrličev na dan nikakor ni malenkost. Ruska oblast se je zganila. Sledile so najstrožje odredbe. V mestu prve tedne ni bilo vidnega uspeha. Ljudje so umirali, da je bilo strah. Na pokop mrličev ni bilo misliti. Zato so bila mrtva trupla vsepovsod nako- vičena. Zidali so ogromne peči in v njih sežigali okužene mrličje. A kljub temu je bilo po mestu in zunaj mesta vse polno trupel, ob katerih so se gostile tolpe lačnih psov.

pomote v legitimaciji. Kdor ne bi dobil na popolnoma pravo ime se glaseče legitimacije, naj gre takoj k občinskemu uradu in zahteva, da mu okrajno glavarstvo izda pravilno legitimacijo.

Berite volilni katekizem! Kdor ga še nima in ga želi, naj se obrne na uredništvo »Mira«!

Volilna shoda v Kazazah in Škocijanu.

G. kandidat Grafenauer in gospod Smodej sta imela v nedeljo, 21. t. m. dva volilna shoda, dopoldne shod v Kazazah, popoldne pa pri p. d. Čuku pri Škocijanu. Oba shoda sta bila sijajno obiskana in nad vse živahna. Shod v Kazazah je otvoril g. Smodej z željo, da se oglase k besedi tudi nasprotniki, če so navzoči. Kakor Šumi, imajo navado, da se skrivajo in potem izza plota mečejo kamenje, ker nimajo poguma javno nastopiti. Predsedoval je shodu g. Šimen Tratnik. G. kandidat Grafenauer je pojasnil, zakaj bo zopet treba iti volit. Dotaknil se je pri tem volilnih laži, ki se jih tako poslužujejo nasprotniki. Tako so njemu svoj čas očitali, da ima kozo, njihov sedanji kandidat pa še koze nima. (Bučen smeh.) Z ozirom nato, da ga je protikandidat g. Šumi v Pliberku grdo napadel, je g. Grafenauer tudi Šumija po zaslugi oštrigal. Šumi bi rad slovenske volilce zbehal, zato laži okoli skrivaj kakor krt. To dela Šumi kljub temu, da je deželni uradnik, ki ga plačujejo tudi Slovenci. Ker je Šumijeva šola menda že zaspala, bi Šumi rad prišel na Dunaj. Govornik pokaže, kako so o njem lagale »Freie Stimmen«, da je on volilcem lagal, ko jim je razodel veliko skrb nemških nacionalcev za kmeta. Po 1000 K so dali za zboljšanje svinjakov in gnojnic ter govejih hlevov. A komisija, ki hodi po deželi in rada licencira, kakor dokaže govornik na zgledih, namesto bika tistega, ki je bika pripeljal, dobiva okroglih 12.000 kron. Natančno je opisal govornik med neprestanim pritrjevanjem volilcev delovanje »Slovenskega kluba« v državnem zboru. Omenil je med drugim, da je **dala država za živinorejce šest milijonov K, od katerih je odpadlo za Koroško 134.694 K. Kje so ti denarji? Nemški nacionalci naj odgovorijo!** Toda nemškonacionalni listi molčijo! Z ozirom na Šumijevo natolcevanje, da je Grafenauer z nujnim predlogom glede škandalov na celovškem kolodvoru zadržal državni zbor, je vprašal volilce, kaj pa da naj bi bil storil? Ali naj bi bil pustil, tako krivično postopati s poštenim slovenskim županom. Silno ogorčenje se polasti volilcev. Slišijo se klici: Prav ste storili! Zato smo Vas poslali na Dunaj, da nas branite! Živio Grafenauer!

G. Smodej je osvetlil način Šumijevega skrivanja in agitacije, ki se ne vrši več

v dostojnih mejah. Med odobravanjem volilcev je postavil nasproti Šumija in Grafenauerja, h kateremu naj bi Šumi vstopil v šolo, namesto da se je drznil v Pliberku trditi, da Grafenauer nima zmožnosti, ki jih vendar občuduje ves svet. Pribil je, da je Šumi kandidat nemško nacionalne stranke in potemtakem kandidat tiste vlade, ki ne da Slovincem pravic, ki jih zahteva ljudstvo. Dodobra je razkrinkal hinavstvo nemškonacionalne stranke, katere kandidati hodijo zdaj okoli polni namišljene svetosti, kakor volkovi v ovčji obleki. Priporočal je katoliškonarodnega kandidata Grafenauerja, in navdušeno so volilci pritrjevali, da mu bodo dali 13. junija svoje glasove. Soglasno in z navdušenjem je bila nato sprejeta od č. g. Sekola staviljena resolucija:

Na volilnem shodu dne 21. maja t. l. v Kazazah zbrani volilci kaške župnije, izrekajo svojemu bivšemu državnemu poslancu Fr. Grafenauerju svojo najtopplejšo zahvalo za njegov neustrašen nastop v deželnem kakor v državnem zboru za koristi kmeta in pravice slovenskega naroda, mu izražajo svoje neomajno zaupanje, pa prosijo, da še nadalje vstraja v delu in boju za kmečke in narodne pravice ter izjavljajo, da ga hočejo dne 13. junija v zahvalo za njegovo delo in trud voliti soglasno za svojega državnega poslanca.

Prepričevalno kakor v Kazazah, je govoril g. kandidat ob splošnem navdušenju in pritrjevanju volilcev na shodu v Škocijanu, kjer je predsedoval g. župan Picej. Govornik je razložil svoj gospodarski program v državnem zboru, vzroke razpusta državnega zbora in o boju Slovanov v Avstriji, ki se borimo le zoper nadvlado Nemcev. G. Smodej je razvil program slovenske katoliške stranke in pokazal v jasni luči protiverski, v narodnem in gospodarskem oziru protislovenski program nemškonacionalne stranke, ki je celo v tem svojem programu neodkritosrčna in lažnjiva. Razkril je Šumija kot tipičnega kandidata te stranke. Volilni shod je izrekel svojemu poslancu in kandidatu Grafenauerju soglasno zaupnico in zahvalo za njegovo dosedanje delovanje v deželnem in državnem zboru.

Škofiče. (Volilni shod.) V nedeljo, dne 14. t. m., popoldne je bil v Škofičah volilni shod. G. msgr. Podgorc se je predstavil kot kandidat, ki ima le namen, zbrati vse slovenske glasove. Posestnik ima pravico do volitev, in te pravice, če je v tem slučaju tudi manj vredna, ker so Slovenci raztrgani skoro v vse volilne okraje, ne sme opuščati, kakor tudi pri zemljišču ne pustimo nikomur niti pedi svojega posestva. Slovenci morajo svoje glasove šteti, ker le tako je mogoče priti do veljave v deželi. Četudi sami ne morejo zmagati, bo pa zmagal

le tisti, ki ga bodo Slovenci hoteli. Potem je govornik razlagal glavno agitacijsko sredstvo nasprotnikov. Nesreča v central-kasi se je zgodila, ali vedno so govorili o duhovnikih. V knjigah bivšega celovškega župana pa je zapisano, da je bilo podjetje v Trgu (Feldkirchenu) dolžno le Zupanu, in v knjigah Zupana je bilo zapisano, da je Weiß pri njem vložil veliko denarja, 1.350.000 kron. Centralkasa je dobila in imela Zupanove vložne knjižice, ko se je pa v Trgu vse podrla, je Zupanov naslednik rekel, da Kayserjev dolg pri njem ne velja nič, Weiß pa, ki je o vsem vedel, kako stoji, njega ni tu, ker se je zbal zapora! Prisojniji se je Zupanu le reklo: »Boljše bilo, če bi vsega tega ne bil storil.« Zdi se tudi nam tako, a zdi se nam še več, namreč da poloma nista kriva le dva duhovnika, marveč tudi drugi, o katerih pa liberalci popolnoma molče!

Govornik je tudi zavračal trditev, da bi bila nemškonacionalna stranka v tej ne-zgodi kaj storila za ogrožene kmete; ona ni storila ničesar, marveč je hotela le vse uničiti. Potem sta se kratko označili še stranki socialnih demokratov in nemških liberalcev in se je ljudstvo pozvalo, priti polnoštevilno k volitvam, ker bo voljen v ožji volitvi le tisti, za katerega bodo glasovali Slovenci.

Gorenče. Shod, katerega je sklical za volilce našega okraja osrednji volilni odbor v gostilno g. Umeka p. d. Buchbaumerja, je privabil tudi nekaj nemškutarjev, ki so mislili, da bodo s svojimi »šlagarji« ljudi begali in pripomogli kartelirju Nageletu do par izdajalskih glasov. Toda nemčurji so delali račun brez gospodarja. Dobili so namreč od naših govornikov take po grbi, da so nazadnje morali skesanost trkati na svoja nemškutarska prsa in reči: Spoznamo, da imate vi Slovenci prav in da so slabe razmere v gospodarstvu na Koroškem le naš greh, naš preveliki greh.

Zanimiv je bil shod zlasti radi tega, ker so nasprotniki pokazali, s kakimi umazanimi sredstvi se bori »viteški« nemški narod proti nam, kako skušajo Naceljni z našimi gršimi lažmi in izmišljotinami naše ljudi obdržati v zmoti in jih tako še naprej imeti za svoje sužnje, hlapce. Nasprotnikom se njih namera ni posrečila, pač pa so dosegli nasprotno, da je namreč marsikateri zaslepljenec spregledal in spoznal naše »velike prijatelje« Naceljne skoz in skoz.

Tukaj natančneje poročilo o shodu. Ob četrtna deset predpoldne otvori g. dr. Jesenko v imenu osrednjega volilnega odbora zborovanje ter predlaga za predsednika zborovanja g. Čarfa iz Velikovca, kar se soglasno sprejme.

Na to povzame besedo g. dr. Jesenko, ki v kratkih potezah razloži pomen državnega

Mestni prebivalci, hoteči ubežati gotovi smrti, so zapuščali nesrečno mesto trumoma in bežali na deželo. Takoj se je pojavila kuga v sosednjih mestih in vaseh in se bliskovito širila vedno dalje. To preprečiti je bila dolžnost varstvene oblasti. A ta se je spomnila svoje dolžnosti šele, ko je bilo — zopet prepozno. Ko je bila epidemija že na deželi, obkolilo je vojaštvo mesto, da zabrani vsak izhod iz njega. Od tega časa naprej pa je treba priznati, da je varstvena oblast hvalevredno vršila svojo težavno dolžnost. Začetna malomarnost se je umaknila uprav ruski energiji. Požrtvovalno so delali ruski zdravniki, neustrašeno je vršilo rusko vojaštvo svojo težavno in smrtnonevarno nalogo. In le tej železni vztrajnosti se je zahvaliti, da se je v sredi marca meseca število kužnih žrtev v severni Mandžuriji uprav izdatno skrčilo. Istotako so se izkazali tudi Japonci v južnem delu Mandžurije. Povdariti pa je treba, da so oni začeli brezobzirni boj proti kugi takoj v začetku.

Kitajske oblasti pa se v boju s »črno smrtjo« niso izkazale. Le po Rusih in Japoncih prisiljene, začele so boj proti epidemiji — njih odredbe so bile v začetku brez načrta in starokopitne. Zato ni bilo nobene uspeha. Sezidali so lazarete, v njih nastavili kitajske zdravnike. Komaj je minulo dobrih deset dni, pa so v enem lazaretu pomrli vsi — zdravniki s služabniki in bolniki vred. Ta žalostna izkušnja je odprla mandarinom oči in pozvali so izvežba-

nih inozemskih ter nekaj izučeni domačih zdravnikov ter njim izročili vodstvo boja proti kugi. Uspehi so se kmalu pokazali. Število žrtev se je začelo v par tednih vidno manjšati.

Kljub strogim odredbam, s katerimi so varstvene oblasti skušale preprečiti razširjanje kuge v južne pokrajine, pojavila se je črna smrt prekmalu v Če-li in Šantungu. Največ pač vsled tega, ker so prepozno zastražili južno mejo Mandžurije. Iz Šantunga je namreč blizo sto tisoč kulijev (delavcev) v Mandžuriji. Ker pa hoče vsak Kitajec obhajati »novo leto«, ta največji kitajski praznik, v krogu svojih dragih, so se tudi tičasni izseljenci letos vrnili proti koncu meseca januarja v svojo ožjo domovino. Tako je prišlo nad trideset tisoč kulijev iz okužene Mandžurije v Šantung. Mnogo teh ljudi je bilo okuženih. Oni, ki so bili okuženi že v Mandžuriji, so pač že med potjo obnemogli. Drugi so se našli te boleznii od svojih tovarišev med potjo. Na ta način je bila zanešena črna smrt v našo pokrajino. Zato se je začela tudi na več krajih obenem. V par dneh je bil ves severni in vzhodni Šantung okužen. Najhuje je divjala kuga v pristaniškem mestu Či-fu, na vzhodnem obrežju, potem pa Džang-džiu, kakih 40 kilometrov od glavnega mesta Tsinanfu. Železnice so morale opustiti ves promet. Ob Rumeni reki je podkralj postavil vojaško stražo, ki ima od severa zabraniti vstop v notranji del pokrajine. Brzjavim potom

je pozval več zdravnikov iz Evrope, ki so ravno te dni dospeli v Tsinanfu. Vsak teh zdravnikov ima približno 70 kron na dan, za slučaj smrti pa dobijo njegovi sorodniki (oziroma žena) 40.000 kron odškodnine. Ostati morajo tu pet mesecev.* Reči se torej mora, da ima oblast najboljšo voljo za tretji grozno morilko. In res se število za kugo umrlih dobra dva tedna sem v več krajih izdatno krči . . .

Kitajska »črna smrt« je za zdravnike popolnoma nova bolezen. Zdravila proti njej do sedaj še ni. Vsako ubrizganje je bilo do sedaj brezuspešno. Edino sredstvo proti naši »črni smrti« je — najstrožje osamljenje okuženih. Kdor je okužen, je — izgubljen. Okuži se pa v vdihanjem okuženega zraka. Smrt nastopi večkrat v par urah, navadno pa v treh, štirih dneh. Družina, v kateri se pojavi ta strašna kuga, navadno popolnoma izumrje.

Splošna je bojazen, da utegne nastopiti črna smrt prihodnjo zimo s še hujšo silo kakor letos. Bog ne daj!

Kupčija ima vsled črne smrti ogromno škodo. Samo v Mandžuriji znaša škoda nad 100 milijonov kron.

* Razen tega je izdal več strogih ukazov na uradništvu. Kdor jih popolnoma ne izpolnjuje, je takoj odstavljen.

zboru, pove vzroke razpusta ter pojasni pomen narodnostnega boja za Slovence. Nemci sicer pravijo tistim Slovencem, ki se potegujejo za pravice svojega materinega jezika, da so »hecarji«, ne pomislijo pa, da so Nemci sami najhujši hecarji. Kamorkoli se priseli kak nemški kramar ali uradnik, povsod že prekršuje naše slovenske kraje z nemškimi imeni, povsod zahteva, naj bi se ljudske mase njemu na ljubo učile nemškega jezika, namesto da bi se on priučil jezika onega ljudstva, ki ga redi. Teh, v resnici »hecarjev« Nemci ne vidijo in ne sodijo, obsojajo le naše ljudi, ki ne napadajo, ampak le hočejo braniti in ohraniti to, kar je njihov last že nad tisoč let. Ali sme biti ponosen samo Nemec in ali je Slovenec zato rojen, da vleče jarem za tujca? Ali pomeni žal slovenskega kmeta, delavca, kaj družega kakor žal na roki Nemca. Ali ne označujeta oba žalja tisto moč, ki vstvarja in izjavlja iz matere zemlje vse tisto, kar človeštvo potrebuje, kar ga vzdržuje in kar ravno pomenja moč? Od kod pa si jemljejo potem Nemci oblast, da hočejo vladati nad nami?! Taka nadoblast ni več pravična, ni naravna in zato mora vzeti tudi kmalu konec.

Govornik govori še o krivičnem šolskem sistemu na Koroškem, o dogodkih na celovškem in raznih drugih kolodvorih ter pozove nato volilce, naj volijo moža, ki bo delal na to, da se take razmere odpravijo, odpravijo, moža, ki je naš po jeziku, krvi in veri, naj volijo župana Jurija Rutarja.

K besedi se oglasi na to »Nacelj« Plešivčnikov Francej, ki se mu tudi podeli.

Fant je bil sicer že precej okoli po svetu, vendar se ga ni veliko prijelo; zato je kvasil par neumnih stavkov, katerim se je vse smejalo. Rekel je: »Mi ne homo volili takega, ki bo samo za slovensko »špraho« delal, ampak tistega, ki bo storil, da bode nam kmetom boljše šlo.« Ko omeni govornik, da je tak človek Nagele, se spuste poslušalci v krohoten smeh, kar je govornika tako pahnalo, da se je spustil nazaj na stol ter svoj »govor« končal.

Odgovarja mu dr. Jesenko, ki povdarja, da naš narodnostni boj ni samo boj za »slovensko špraho« kakor je nasprotnik trdil, ampak je tudi boj za obstanek, tudi boj zato, »da nam bo boljše šlo«, če nam Nemci že ne privoščijo tistega narodnega ponosa, kakor ga imajo sami. Govornik pozove nasprotnika, naj on pokaže, kaj so nemški Naceljni storili v teku teh 50 let, kar so go-spodari v koroški deželi v ta namen, da bi kmetom »boljše šlo«. Ali niso delali cel čas le dolgove, ki jih bodo morali na vse zadnje največ kmetje plačevati, ali ni nemškonacionalna vlada celovškega mesta vzela zadnji čas 18 milijonov kron na posojilo, za katero mora jamčiti dežela, torej kmet? Da ima

Nagele srce na pravem mestu in da mu gorko bije za kmeta, o tem govornik noče niti dvomiti. Saj je vendar Nagele dosegel, da plačuje kmet in delavec namesto 10 kar 12 krajcarjev za vrček piva. In če je to dosegel karteliranec Nagele, se vendar ne sme in ne more reči, da ne dela na to, da bi kmetom »boljše šlo«. Kaj ne g. Plešivčnik? Govornik priporoča Plešivčniku, naj prebira malo zgodovino in pa časopise, da se bo prepričal, kako sodi svet o ljudeh, ki so zatajili svoj materin jezik in ki nimajo toliko moralne moči v sebi, da bi svoj jezik ohranili. Boljše pa našim ljudem ne bode šlo nikdar samo radi znanja nemškega jezika, ampak le takrat, če bodo gospodarsko dobro poučeni, če bodo imeli šole, ki jih bodo navajale že v mladosti na gospodarska dela in jim vcepila veselje do domače grude. Šole pa, ki imajo le namen mladino potujčevati in jo spraviti v nemški tabor, so naš pogin in bodo spravile kmeta na nič. (Živahno pritrjevanje.)

Plešivčniku se ponudi beseda, da odgovori na ta izvajanja, ker pa fant nima kaj pametnega odgovoriti in ker ga oče vleče za suknjo, da naj bo tiho, je Plešivčnik mlajši ostal na gornja vprašanja odgovor dolžan.

Shod je bil prav živahen in ljudje navdušeni. O govoru g. Čarfa in g. dr. Rožiča poročamo prihodnjik.

Bekštanj. V nedeljo, 14. t. m., vršil se je v natlačeno polnih prostorih Ploževe gostilne v Ločah volilni shod. Govoril je g. dr. Brejca iz Celovca, ki je prišel v Loče že rano zjutraj ter prisostvoval pri sv. maši. Žal, da državnozborskemu kandidatu gosp. Matiji Vošperniku, posestniku in županu v Vernbergu, vsled svete birme ni bilo mogoče predstaviti se ob tej priložnosti kmečkim bekštanjim volilcem. Govornik gosp. dr. Brejca je pojasnil najprvo razvoj ustavnega življenja ter temeljito dokazal, da v 50letni dobi ustave nemški nacionalci niso nič storili za slovenskega kmeta in delavca. Da za kmeta niso nič storili, nam ve celo povedati vsak starejši kmet, kajti v dobi nemškonacionalnega vladanja so se razmere za kmeta ne samo malo, ampak zelo veliko — poslabšale. Kako hrepene po starih dobrih časih starejši gospodarji, ki so imeli še priložnost v tistih živeti. Danes kmeta ne čaka drugega kot delo, delo in zopet le delo, zaslužka pa nič. Nemški nacionalci so pripravili torej kmeta gospodarsko na kant ter hočejo še dandanes osobito slovenskega kmeta pripraviti ob narodnost, ob svoj slovenski jezik in ob sveto vero. Njih glavna skrb je bila le nemški nacionalizem, od katerega se pa niti nemški kmet ne more do sitega najesti, kaj šele slovenski. Nemški nacionalizem je pripravil kmeta ob vsako samostojno moč ter ga tako usužnjil sebi. To so sadovi nemškega nacionalizma. Go-

vorniku samemu kot sinu kmečkih starišev — še v peti latinski šoli je fural lesno oglje — čeprav danes odvetnik, mu bije srce krepko in odkritosrčno za teptanega in izdelanega slovenskega kmeta. Ako hoče priti kmet do boljših časov, naj bo njegovo geslo, kjer je izvedljivo, pri volitvah:

»Kmet naj voli kmeta«

Ako bomo pošiljali leno nemškonacionalno gospodo na Dunaj, ki se na shodih prilizuje slovenskim kmetom, na Dunaju pa slovenskim kmetom nenaklonjeni vladi, potem ne smemo pričakovati boljših časov. Zatorej naj vsak prijatelj kmečkega stanu v beljaškem okraju odda 13. junija svoj glas za kmečkega kandidata gosp. **Matija Vošpernika**, župana v Vernbergu.

Gospod govornik dr. Brejca je govoril od srca do srca. Živahno pritrjevanje je sledilo njegovim izvajanjem, tako da se je moral marsikateri poslušalec obrisati solze raz lice.

Gospod predsednik p. d. Žiher je dal na glasovanje sledečo resolucijo, ki se je so-glasno sprejela:

»Danes 14. majnika pri Pložu zborujoči slovenski kmetje loške fare prisrčno pozdravljajo državnozborsko kandidaturu občje spoštovanega gospoda Matija Vošpernika, župana vernberške občine ter navdušeno obljubijo, da jo bodo vsak čas krepko podpirali, ter se 13. junija z volilnim listkom v roki krepko borili za prijatelja slovenskega kmečkega stanu.«

Z zahvalo za obilno udeležbo in pazno ter nemoteno poslušanje zaključil predsednik shod z živio-klici na g. dr. Brejca.

Vtis govornikovih besed je bil ta, da so se navdušeni kmetje neradi poslovili od govornika ter so ponosno za njim klicali: Večkrat pridite med nas!

Grebini. (Nemškoliberalni volilni shod.) Ker se nemškonacionalni učitelji in Helldorfovi uradniki niso upali sami sklicati volilnega shoda v Grebinj, so poklicali vse renegate iz celega velikovškega okraja na pomoč, češ, da bodo zopet »vzhodno železnico zidali«. Poročat sta prišla znani **Dobernik** in **Nagele**. Nagele govori dolgočasno, hvali Bienertha in želi, da bi Bienerth še dolgo, dolgo gospodaril, ali o jej! povedati je moral, da slabo gospodarijo v državnem zboru. Jako obširno je poročal skoraj o samih pasivah, ki znašajo sto in sto milijonov. Posebno počez v želodcu mu leži dr. Susteršič, katerega je ozmerjal z žlindro. Gospod **Grič**, posebno pa g. **Čarf** je zlezal Nageletu tako na hrbet, da mu sploh ni ugovarjal, pač pa je g. **Dobernik** nekoliko, pa jako ponižno odgovarjal in govoril nadalje o vzhodni železnici. Pa ne tako kakor lansko leto v Velikovcu. Obljubil pa je, da se bo za železnico potegoval,

Zadnja ura v Pompejih.

Poslovenil Š. K.

Bilo je dne 24. avgusta leta 79. po Kristusovem rojstvu. Cvetiči vrtovi v bajni Kampaniji na podnožju Vezuva so žareli v ljuti pripeki, ptičice so ljubko prepevale na bujnih pomarančnih vejah.

Meščani iz Pompeja so vrveli po ulicah in zdelo se je, da se prav nič ne zmenijo za neznosno pripeko.

Bil je svečan dan.

Kaj Fufecij je priredil v svoji hiši gladijatorske igre, kjer je moralo izgubiti življenje tisoč sužnjeva za pusto naslado razuzdanih Rimljanov.

Po neki ulici sta se šetala dva mladeniča, oblečena v belo togo, ki je bila obšita s širokim škrlatastim robom. Njun učitelj je bil odet v surovo haljo ter je nosil v roki pisalo in ploščico s pergamentom. Pod vratom je imel železen obroč, na katerem je stalo napisano:

»Suženj Kaja Fufecija Pause.«

Mlajši učenec Celso spregovori:

»Odkod ti, dragi Teofil, veš, za te mnoge skrivne stvari? Kaj si bil prej, preden te je kupil moj oče za 800 sestercev?«

Teofil odgovori:

»Bil sem svoboden mož, po rodu Grk.«

Licinij vpraša naivno:

»Kaj vaši bogovi ne morejo vas ubraniti pred sužnjostjo?«

Teofil se razvname:

»Dragi Licinij, prosim te, ne govori ne-

umnosti, ti dobro veš, da mi kristjani verujemo samo v enega Boga. No, sedaj pa prihaja semkaj vajin oče, pripovedujta mi rajše o čem drugem!«

Mali se ni hotel pomiriti, pa je Celso dalje razkladal:

»V spisih starih modrijanov stoji, da je samo en Bog in ne več bogov, kakor verujemo mi.«

Učitelj Teofil potrdi.

»Hvala ti, dragi Celso, imaš popolnoma prav!...«

V tem razgovoru so dospeli do dolge četveronadstropne palače, koje vhod sta krasila dva korintska stolpa s fino izrezanimi glavama. Pri vstopu v palačo sta dečka pazila, da sta čvrsto stopila s petami na prag, dočim se Teofil ni najmanj zmenil za ta predsodek.

Licinij je pristavil:

»Teofil, ti nisi krepko stopil s petami na prag palače, glej, da se ti danes ne zgodi kaj usodnega.«

Teofil se je sladko nasmejal na to navno pripombo.

Končno so stopili v razkošen, z mozai-kom okrašen hodnik.

Papiga je zakričala: »Salve« (Pozdravljen), da naznani zaspanemu vrtarju njihov prihod.

Učenca sta oprezno stopala za učiteljem, globoko sta se priklonila dvema domačima bogovoma, ki sta stala pri vhodu na podstavku, dva sužnja sta jih spremila v sobe.

Teofil je odšel takoj v knjižnico, odlo-živši ondi pergamente, je vzel omot, v katerem so bile Homerjeve pesmi, in odšel je na vrt, da se naslaja pod lavorjevimi drevesom nad verzi z večno slavo ovenčanega starca Homerja. Tako se je zatopil v sladko pesniško motrivanje, da ni čul sužnja, ki ga je klical na ves glas.

Nazadnje je stopil k njemu suženj in ga prijel za ramo:

»Najboljše je biti dandanes za učitelja, ta se more zatopiti v čitanje, pa se ne briga za nobeno resno delo in dolžnost. Spoštovan je poklic učitelja, v resnici te zavidam!«

Teofil reče:

»In kdo me kliče?«

Suženj odvrne:

»Štirikrat sem te klical, in nisi se mi odzval. Kaj Fufecij te kliče. Pojdi takoj!«

Teofil je vstal in odšel v sobo.

Kaj Fufecij se je leno pretegal na počivalniku iz rdečega kameta pri trinožni mramorni mizi, okrog katere sta sedela njegova sina Celso in Licinij.

Kaj Fufecij je bil velik oboževatelj Epikura, pa se je slepo držal njegovega načela: »Uživaj vse slasti tega sveta, da ne boš ničesar si pritrgal!« Za znanost in umetnost se ni dosti brugal, samo slast po telesnem uživanju je prevzela um in srce tega mehkužnega Rimljana.

Njegove razkošne gostije so bile na glasu v Pompejih. V istem času je bilo znano, da je dal kuharju izpuliti jezik, da ne bi bil

posebno če mu pošljemo Nageleta v državni zbor. Osel gre samo enkrat na led! Posebno smešno je govoril g. Maierhofer, ki je pravil, da imamo Slovenci biti trdni, se ne smemo dati pregovoriti in po svoji pameti voliti, socialni demokrati ravno tako kakor tudi Nemci, nazadnje pa je za Boga svetega prosil Slovence, socije in Nemce, da 13. junija volijo Nageleta.

Gospod Čarf jim je jako stvarno in dobro odgovarjal, in ker ga niso mogli načeloma poraziti, so začeli učitelji, dohtar, oskrbniki (ferboltarji) in Nagele kričati nad njim, kar pač ni »Redefreiheit«, kakor je Manner pri otvoritvi shoda povdarjal.

Manner nam ni vedel nič drugega očitati, kakor da je voditelj Slovencev na Koroškem dr. Brejc iz Kranjskega, in g. Gril, ki po njegovem mnenju vodi velikovski okraj, spodnji Štajerc, kakor da bi bil to smrtni greh; pozabil pa je celo povedati, da je menda on sam iz Nemčije doma. Zbasal se je tudi nad č. g. župnika Petka, o čemer bomo ž njim dalje govorili na primernem kraju.

Zeleni oberkuščar iz St. Štefana se tudi ne more več zdržati »Wahlenthaltung«, je napravil propagando za Nageleta in hotel biti kunšten, ali mi mu znamo ob priliki eno napisati, da bo zdihoval: O gospod, usmili se nas.

Tako se je vršilo nasprotno zborovanje brez posebnega navdušenja za nemške nacionalne in dobro, da znamo Slovenci samostojno misliti, tako da bodo nacionalci dne 13. junija kar cvlili.

Ponikva pri Šmihelu. (Mutastshod.) Socialnodemokratski kandidat Sitar je hotel napraviti dne 21. t. m., v nedeljo, v gostilni pri Ledru v Ponikvi zborovanje. Prišel je sabo še dva svoja somišljenika, ali vsem trem se je slabo godilo, kljub temu da so dali precej za pijačo. Vrniti so se morali, ne da bi bil kdo izmed njih odprl usta, odkoder so prišli! Živeli zavedni Poniklani!

Libuče pri Pliberku. Zadnji četrtek je natihoma pritihtopil znani Šumi v gostilno k Železniku. Sabo je prignal nekaj pliberških purgarjev, gotovo za varstvo, tako da je bilo vseh skupaj šestnajst. Sklepali so, kako agitirati, da bi pridobili več glasov za nemško stvar. Hčerki g. Železnika je govoril Šumija tako segel k srcu, da se je ta kar drugi dan potrudila k občini v Pliberk, da pogleda v imenik volilcev. K sreči, da še pri nas ne volijo takšne babure.

Možica. (Volilni shod) je imel ob veliki udeležbi pri nas Grafenauer 7. t. m. Na shod je prišlo tudi več zastopnikov nemškonacionalne in socialnodemokratske stranke. Predsednikom je bil izvoljen veleč. gospod domači župnik, ki je pozdravil kandidata in volilce ter jih prosil, naj vsi mirno poslušajo poročilo Grafenauerja; po go-

voru dobi vsak besedo. Grafenauer je nato poročal o vseh dogodkih, ki so se zgodili v državnem zboru in zadevajo njegove volilce. Seveda so sociji, ki tako ljubijo resnico, takoj v začetku govora začeli z vpitjem. Njihovo divjanje je razkačilo celo miroljubne naše kmete, da so ostro nastopili in se uprli, da sociji motijo govornika, češ: »Mi smo Grafenauerja volili in hočemo od njega slišati, kako se poteguje in zagovarja na pristojnih mestih naše koristi in pravice. Vi pa molčite, drugače boste leteli eden za drugim iz sobe!« Pametnejši socialni demokrati se so sami zgražali nad surovostmi svojih sodrugov in s studom in srdom na svoje lastne pristaše jih je več zapustilo shodni prostor. Več krepkih besedi so slišali rdečkarji tudi od pristašev nemškonacionalne stranke. Po poročilu so pa vsi utihnili. Nekaj je čvekalo njihov vodja, razumel ga pa ni nobeden. Oglasil se je za njim še eden, ki je vprašal, koliko denarja je dal Grafenauer svojčas srbskemu kralju, da se je isti upal napovedati vojsko našemu cesarju. Tako se neumnost in zloba sama kazujeta. Svoječas so lagali nasprotniki, da inna g. Grafenauer samo eno kozo, in ko to ni vleklo, so lagali, da ima denarja za celo vojsko. Preneumno! Socialni demokrati so pokazali na tem shodu, da jim ni za stvar. Lastni bratje se sramujejo njihovega početja.

Velikovec. (Že lažejo.) Ko smo si izbrali na zaupnem shodu dne 7. maja svojega kandidata v osebi g. Jurija Rutarja, smo si mislili, da se nasprotniki ne bodo upali dotakniti se njegove **popolnoma neomadeževane osebe.** Toda lutrovska »Bauernzeitung« ni v svojih lažeh nikoli v zadregi. V zadnji številki piše, da mi svojega kandidata vodimo na vrvice po zborovanjih okoli. Pfuj! Sram naj bo tistega mazača, ki je s svojo katoliško (?) roko zapisal v lutrovske cunje tako laž. Do dne 19. t. m. g. J. Rutar še sploh na nobenem zborovanju ni bil, ker je bil zadržan. Dalje piše lutrovska lažnjiva cunja, da J. Rutar ni govornik. Mi pa vemo, da pri občinskih sejah, ki jih vodi kot župan, prav dobro zna porabiti svojo zgovornost. In toliko je tudi zmožen, da ne govorimo o klavernem kandidatu Röschu, kakor n. pr. gospod Nagele, ki se naguli svojega govora in še potem ga mora imeti pred seboj, da mu ne uide kaka beseda. Kaj pa rečete o velikem Ciceronu Pinteriču? Ta je tak govornik, da pošlje svojega Arona gosp. A. Gratzhoferja, kadar je treba velikovškemu županu pozdraviti tuje goste! Kaj ne, Pinterič je govornik, da se naj vsak drug skriva pred njim! Ves njegov govor obstoji v besedah: »Darum, nieder mit den Pfaffen, nieder mit den Windischen!« Take govore že nemškutarske papige znajo! Kolikokrat

je pa že nastopil Pinterič na zborovanjih? Da zna kdo v deželnem zboru za kulisami pomaranče jesti, za takega poslanca je kmalu vsak dober. Pometajte pred svojim pragom! Poštene in značajne slovenske može pa lepo v miru pustite! Kar pišejo lutrovske in nemškutarske časopisi, na take čenče katoliško misleči Slovenec še počnega groša ne da! Take laži nasprotnikov pa le dokazujejo, da gre Nageletu za nohte in da je g. Jurij Rutar edino pravi kandidat!

Velikovec. (Nesramni nasprotniki.) Naši nemškutarji skušajo vplašiti s svojimi umazanimi jeziki in lutrovske časopisi našega kandidata g. Jurija Rutarja s tem, da je nečastno kandidirati za našo stranko. Za danes jih mi samo vprašamo: Ali je sramotno ali nečastno kandidirati za stranko, ki ima strogo katoliški in naroden program, ki zasleduje kmečke in delavske koristi, ki je odločno avstrijskega mišljenja in ki noče izdati svojega materinega jezika? Ali pa je morebiti bolj častno kandidirati, kakor Nagele in Schumy, na program »pročodrimovske«, narodnoizdajalske, samo navidezno gospodarske in protiaustrijske stranke? Schumyja naj bo sram, da izbira verske in narodne odpadke, katere so po drugih avstrijskih deželah že davno vrgli na smetišče. Živel naš značajni kandidat g. **Jurij Rutar!**

»Korošec« in volitve na Koroškem. »Korošec«, ki še vedno živetari na celih štirih straneh, ki zagledajo beli dan vsake 14 dni, je izvedel za volitve šele 20. majnika. Ko je »Korošec« začel izhajati, je vabil »zavedne koroške Slovence«, da ga naročajo, češ, da je »Mir« nepriljubljen in da ni izpolnil svoje naloge. Sedaj pa se je »Korošec« pokazal kot popolnoma onemoglo glasilo, ki v volilnem boju niti v poštev ne pride. Ko je »Mir« že dolgo časa sam in prav marljivo pripravljaj ljudi na volitve, jih bodril, pojašnjeval jim pojme in jih učil in postal koroškim Slovincem pravi kažipot v volitvah, brez katerega si resnega volilnega gibanja niti misliti ne moremo, se je »Korošec« v resnici šele spomnil, da so volitve pred durmi; toda volitev se ni spomnil morda zarditega, ker preti koroškim Slovincem nevarnost, da v volilni borbi podležejo, ampak ker kandidira zopet naš vrlji narodni boritelj in ugledni poslanec g. Grafenauer. Zares značilno! »Korošec« poroča v svojem prvem članku o volitvah, da so slovenski koroški liberalci med sabo needini, ali naj gredo volit »klerikalca« Grafenauerja ali ne, **»večina«** pa da se je konečno odločila za to, da ga bo šla volit, in sicer z ozirom na to, ker jo je vodila pri tem narodnostna misel. Saj »če bi postavili samostojnega kandidata, potem je jasno, da bi pripomogli

pred svojim gospodarjem pokusil jedi. Pri mizi je moral imeti suženj železno masko, da ne bi bil s svojim suženjskim dihom okužil jedi. Pri gostiji je bilo vedno dovolj plesalk, tudi borilcev ni manjkalo, ki so se morali med lukulsko pojedino medseboj boriti, dokler niso poškopili tal s svojo rdečo, servilno krvjo.

Teofil je hotel stopiti h gospodarju, a ta mu je dal znamenje, naj ostane na svojem mestu.

Prezirljivo ga je pogledal, kakor bi mu hotel reči:

»Odstopi od mene, ti nečisti stvar; jaz sem ponosen Rimljan, a ti suženj, slabši od živine!«

Teofil je otrpnil, čakajoč pri vratih na ostro izjavo svojega gospodarja:

»Suženj,« zaškriplje Kaj z zobmi, »čemu vodiš mojo deco po mestu, da se parita v neznočni vročini. Kaj pa blebetaš z njima cel dan?«

Teofil odvrne trepetaje:

»Gospod, delam to, kar mi ti zapoveduješ.«

Gospodar nadaljuje ostreje.

»Vem dobro, da učiš moja otroka čitati in pisati, zato sem te tudi kupil. A čujem tudi, da kvasiš Celsu o nekem bogu, katerega mi ne poznamo in ga tudi mi Rimljani nikdar ne bomo. Ti molčiš na to? Dalje ne muči ju z Ezopovimi basnami, s pesmimi slepega Homerja in šantavega Tirteja. Čemu obtežuješ spomin s temi budalostmi? Dovolj je, da se seznanita s pastirskimi

pesmimi Virgila, z Ovidom in zlatimi nauki božanskega Epikurja. Hočem, da bodeta vsak dan pri moji mizi, da ju sam poučujem o pravi modrosti. Če ju pričneš učiti po mojih načelih, te kmalu čaka svoboda. Idi!«

Teofil odgovori:

»Zlata je svoboda, katero cenim nad vse, a vendar je ne sprejemem za ceno, za katero mi jo nudiš.«

Gospodar se razjezi.

»Kaj, ti hočeš meni kljubovati?«

Teofil nadaljuje:

»Jaz ljubim tvoja sinova, in ne morem na noben način dopustiti, da se kvarita tvoja otroka z nečistimi in gnusnimi nauki Epikura.«

Kaj Fufecij zroji.

»Kaj ne delam prav?«

Teofil ze zdrzne.

»Ne delaš prav...«

Gospodar prebledi ko zid in zagrmí:

»Suženj, ti se upaš meni ugovarjati?«

In potegnil je bodalo, da bi zabodel Teofila. Srečno se mu je umaknil in pri tem je prevrnil vrč vina, ki se je razlilo po mramornih tleh.

Oba dečka sta padla na kolena pred očeta, proseč, da jima ne umori učitelja:

»Oh, ljubeznjivi oče, prizanesi dobremu učitelju, midva ga tako ljubiva, milost, milost!«

Oče zarohni:

»Odstopita od mene. Ta ničvrednež je vaju pomehkužil, odgojil je vaju za ženske,

a ne za bodoče rimske državljane. A jaz hočem drugače z vama. Kri morata videti, cele potoke, suženjske, rdeče krvi!«

»Sužnji, ali ste poklicali gladijatorje, da so takoj tu?«

Dečka sta prosila:

»Dragi oče, dovoli nama vsaj iti na vrt, da ne bova videla groznega prizora!«

Oče odločno zavrne:

»Ne, ne, vidva ostaneta tu, čim preje se morata privaditi človeški krvi, kakor se je že davno navadil vajin oče Kaj Fufecij. Kaj je meni za takega piškavega učitelja, sto drugih morem dobiti.«

Nato je pristopil Teofil bliže in dejal je dostojanstveno:

»Kaj Fufecij, ne tako, ker ne uideš ostrí božji kazni!«

Kaj Fufecij zaškriplje z zobmi:

»Molči, pes, kaj se naj bojim boga, ki ga je križal rimski namestnik, in ki je bil suženj ko ti? Sedaj izpiješ na čast božanstvenemu Jupitru vrč vina, da pripoznaš, da je Jupiter največji in najmočnejši izmed vseh bogov.«

»Alo, sužnji, napolnite vrč, da ga Teofil čim preje izprazni!«

Teofil s prezirom odrine vrč, rekoč:

»Kristjan sem, priznavam samo enega Boga. Samo temu se klanjam, kakor se ti klanjaš svojim poganskim malikom.«

(Konec sledi.)

k zmagi edinole nemškutarskemu kandidatu Šumiju, kateri sploh pride največ v poštev, kajti socialdemokrat niti v ožjo volitev ne pride. To svoje stališče pa zagovarja izprva »samonarodni«, sedaj pa že očitno liberalni »Korošec« s tem, ker »je Grafenauer večkrat in jako odločno povedal v državnem zboru, kake krivice se nam gode.«

Gotovim liberalnim dohtarjem se torej to pot ni posrečilo razdreti edinosti koroških slovenskih kmetov, in sedaj delajo kisel obraz. Kdo so bili napredni zaupniki, lahko povemo: Nekateri dohtarji liberalnega mišljenja in nekaj kmetov. Toda dotični kmetje so imeli več pameti, kakor dohtarji; dohtarji so nosili narodnost na jeziku, kmetje pa v srcu. Zato se naj ti dohtarji v »Korošcu« ne delajo, kakor da so si s tem stekli kako zaslugo za slovenstvo, temveč naj raje premišlujejo, da je vsakega zavednega Slovenca sveta dolžnost v teh žalostnih razmerah na Koroškem, voliti tistega, ki ga ogromna večina koroških slovenskih volilcev zahteva, to je kandidata g. Grafenauerja. Ravnotako pravilno stališče zavzemajo pristaši S. L. S. v Trstu nasproti liberalnemu Rybažu.

»Korošec« piše, da bi liberalci pomagali nemškemu nacionalcem, če bi drugače volili. No, to smo tudi mi vedno trdili! Žalostno in grdo pa je, da se »Korošec« celo v teh razmerah ne more premagati, ne da bi opsoval najgrše našega izbornega voditelja g. dr. Brejca. Vsakdo izmed nas si je svest, kaj da bi bili koroški Slovenci brez gospoda dr. Brejca; to vedo tudi nemški nacionalci, le gotovim slovenskim liberalnim dohtarjem, ki mu niti do gleženj ne sežejo, še to ni jasno. Zares, kjer se začne strast, tam neha pamet! Namesto da ti ljudje napadajo neumorno delavnega g. dr. Brejca, naj bi raje svojim pristašem povedali, kaj da so nemškonalni kandidati Šumy, Lučovnik itd. in bi vsaj nekoliko »Mirovega« bremena prevzeli. »Korošec«, tvoja narodnost je piškavca oreha vredna!

Dnevne novice in dopisi.

Celovec, dne 22. maja 1911. Igra »Miklova Zala«. Slovensko kršč. soc. delavsko društvo si šteje v čast in dolžnost podati slovenski javnosti sledečo izjavo: Po zaslugi slovenskega občinstva iz mesta in z dežele je postala prireditelj igre »Miklova Zala« v nedeljo, dne 21. majnika prava ljudska manifestacija. Delavsko društvo si je napravilo v Celovcu ljudski oder z namenom, da bi se okrog tega odra zbiralo dobro, verno slovensko ljudstvo ter se izobrazevalo in navduševalo za prave vzore! — Vedeli smo, da se slovensko ljudstvo zanima za naše delo ter da željno pričakuje otvoritev odra! — Ampak zgodilo se je nekaj, česar nismo pričakovali: Prišle so stotine in stotine ljudskih mas. Ob 6. uri ni bilo več nobenega sedeža! Ob 1/2 8. so bila stolišča zasedena! — Več sto ljudi se igre žali bog ni moglo udeležiti. Presenečeni smo bili! Z elementarno silo je ljudstvo naravnost vdrlo v dvorano! Mi nismo bili v stanu te množice več popolnoma urediti. Velika dvorana hotela Trabesingerja obsega prostor za 650 ljudi, a bila je videti dvorana kot valovito morje, ki napolnuje zadnji kotiček. Starim rodoljubom in našim voditeljem so stopile solze v oči ob tem prizoru! — Delavstvo, kmečko ljudstvo, posvetna in duhovna inteligenca, vse se je zbralo ter je bilo enega srca in ene misli! — Ob 8. uri se je dvignil zastor in vrli predsednik tovariš Ravnik je pozdravil slavno občinstvo, narisal je v kratkih potezah vsebino igre »Miklova Zala« ter je dvignil vihar navdušenih živio-klicev, ko je slavil g. pisatelja dr. Sketa, ki je napisal slovenskemu narodu tako krasno povest, in ko se je zahvalil g. Špicarju, ki je priredil »Miklovo Zalo« za slovenski oder! — O igri sami le malo besedi! — Delavsko društvo izraža vsem igralcem pristrčno zahvalo za vse veliko, dolgo, mučno delo! Nočemo hvaliti posameznih oseb! Vendar govorimo gotovo vsemu občinstvu iz srca, ako pravimo: Igralo se je dobro. — Vloge so bile dobro naučene. Igralci so se resno potrudili. Reči smemo: Med našim delavstvom je cela vrsta talentov! To zadostuj; dobra stvar se sama hvali! — Prijetno dolžnost pa izpolni delav-

sko društvo s tem, da se najtopleje zahvali gdčeni. Idi Steharnikovi (Miklova Zala) in gdčeni. Rantovi (Almira). Ploskanje občinstva in dva krasna šopka sta bila primeren izraz splošne pohvale glede nastopa obeh igralc. — Zahvaliti se nam je pa v posebni meri g. Špicarju, ki nam je dovolil uprizariti njegovo lepo igro prvič na koroških tleh. G. Špicar pa se je potrudil tudi mnogo, da je učil igralce pri vajah pravega nastopa in dal sploh primerne nasvete. Poskrbel nam je g. Špicar tudi krasno garderobo za to igro. — Zahvaliti se moramo vedno ljubeznjivi in požrtvovalni g. Činkovic, ki je nadzorovala dvorano in dala za igro več dragocenih cinastih posod. Gdč. Činkovic je dala svoj krasen pianino na razpolago, da je razveseljevala občinstvo v premorih s spretnim igranjem. Darovale in posodile so za garderobo več stvari gdč. Katarina Resmanova, gdč. Rantova, gdč. Ida Steharnikova. Po 20 K so darovali premil gosp. kancelar Vidovic, g. vladni svetnik dr. Sketin, g. dr. Brejca. Tem in vsem drugim pristrčna zahvala za darove! — Delavsko društvo si mora nabaviti primerno garderobo, ki bo stala lepe stotake. Zato naj nas slovensko ljudstvo dobrohotno podpira ter naj nas prihodnjo nedeljo zopet počasti. Prosimo vse one, ki zaradi prevelikega navala ljudstva niso mogli zasesti svoje plačane prostore, naj nam prizanesejo za to pot! Prihodnjo nedeljo bomo, ker imamo zdaj izkušnje, vse storili za primeren red. Tisti, ki so v nedeljo po krivici izgubili svoj sedež, bodo v nedeljo lahko brezplačno pri igri. Oglasijo naj se prej, da se jim vstopnica potrdi. — V nedeljo, dne 28. majnika se torej igra vrši v drugič ob 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic se vrši cel teden pri Trabesingerju, v uredništvu »Mira« in v delavskem društvu, Kaserngasse 30.

Velikovec. (Vojaški nabor.) Pri naboru v Prevaljah je bilo od 189 došlih potrjenih 37, v Pliberku od 142 35, v Velikovicu od 336 74, v Dobrlivasi od 187 41, in v Železni Kapli od 103 14 potrjenih. Največ za vojaško službo sposobnih mladenčev ima razmeroma sodni okraj dobrolski, najmanj sposobnih pa velikovski okraj. Poleg zgoraj navedenih domačinov je bilo pri letošnjem naboru od 57 došlih tujcev 15 potrjenih. Končni izid kaže, da je bilo letos v našem okrajnem glavarstvu od 1014 k naboru došlih 216 potrjenih.

Vogrče. V nedeljo, dne 14. t. m. se je vršil po sveti maši tukaj pri »Škofu« ustanovni shod podružnice kulturnega sveta za občino Blato. Številno zbranim kmetom je v poljudni besedi č. gospod Poljanec razložil pravila podružnice, jim govoril o naprednem gospodarstvu in o umni živinoreji. Izvolil se je nato odbor, kateremu načeljuje gospod Milač, posestnik na Blatu. Priglasilo se je takoj mnogo članov.

Št. Lenart pri sedmih studencih. (Birma in drugo.) Dne 15. majnika so počastili našo župnijo mil. gospod knezoškof Baltazar. Prišli so na predvečer iz Skočidola. Pri sprejemu, ki je bil jako veličasten, je oddala Avšlinova Marica po kratkem govoru šopek cvetlic mil. gospodu. Nato je pozdravil tudi gospod cerkveni ključar Matija Wutti. Pri sveti birmi je pridigoval krasno č. gospod o. Adolf iz Žabnic. Posebej omeniti je še, da so posebno korpiška dekleta in žene napravile veliko vencev in lepo okrasile cerkev. V nedeljo zvečer je napravil A. Langeršek, p. d. Vedlav v Korpčah iz majhnih bakelj krasen križ na hribu v gmajni, ki se je daleč okoli videl. Birmanih je bilo 145 otrok. — V soboto, dne 13. t. m. smo postavili nov križ na pokopališču. Starega je bil pred nekaterimi tedni hud vihar podrl. Les (lep dob) je dala zastoj posestnica p. d. pri Ajdlu v Radnivasu, naredil ga je prav lepo naš Moric Andrej Hrovat, postavili pa radniški in šentleartski korenjaki. — Pretekli teden je umrl na pljučnici komaj 27 let stari Filip Galle, delavec na Močilah in zapustil žalujčo vdovo in troje neoskrbljenih otrok.

Mlinarje. (Südmärk - Waldfest) so naštimali v nedeljo, dne 21. t. m. v bližnjem gozdu poleg Gregorijeve tovarne tstenin beljaški vsenemci in bekštanjski Slovenci odpadniki ali, kakor se izrazimo z eno besedo, nemškutarji. Ako

pa smo prav odkritosrčni, pa rečemo, to vse skupaj ni nič drugega kot špekulacija na žepe slovenskih kmetov in delavcev. Tukaj naseljeni Nemci špekulirajo namreč na razne načine, kako naj bi »kšeft« bolj šel. Ker gostov ob navadnem tihem času ni, jih pa začnejo loviti s takimi spektakelni, da spravijo svoje verne ovčice v svoje mreže ter jim odvzamejo toliko kronic, da se njih »kšeft« rentira, ker drugače z našimi domačimi gostilničarji ne morejo konkurirati, kajti ti so bolj priljubljeni, kot privandrane gosposke napete eksistence, ki hočejo živeti ob lenobi. Taki festi niso nič drugega, kot izvrstna in najboljša prilika za zapravo denarja. Namesto, da bi skrbeli za varčnost ljudstva, pa le gledajo, da zapravljivost podpirajo. Tako boste skrbeli za slovenskega kmeta! To so Vaše najboljše misli: V enem dnevu zapraviti, kar se je v šestih težko prislužilo.

Črna. (Volitev občinskega predstojništva) je bila v četrtek, dne 18. maja. Županom je bil izvoljen Pavel Zajmut, posestnik v Topli, prvim svetovalecem posestnik Alojzij Božič in drugim kovač Peter Rakesch. V šolski svet so bili izvoljeni: Jakob Müller, Franc Stopar, Jakob Prah in Karel Kraičar.

Cerkvene vesti.

Št. Tomaž. (Birma) je bila po dolgem času zopet pri nas. Ta dan 11. majnik, je bil za nas vesel praznik! Vse je bilo v zastavah: gundrški grad, cerkev, župnišče, mežnarija. Topiči so pokali, da je odmevalo od vseh strani! Pri lepem slavoloku so čč. gg. duhovniki, farani in šolska mladina slovesno sprejeli našega mil. g. knezoškofa. G. domači župnik jih je pozdravil v imenu šenttomaške župnije, nato je šolarica Terezija Zechner p. d. Krautova, deklamirala tako lepo in pogumno, da so jo vsi občudovali. V znamenje pokorščine in udanosti faranov do svete Cerkve in mil. g. knezoškofa jim je podarila šopek cvetlic. Tudi zastopniki društva so bili navzoči. G. Juri Roseger p. d. Ukežev kot predsednik je presvitelega najsrčneje pozdravil v imenu našega katol. slovenskega izobraževalnega društva »Edinost«. Nato so bila sveta opravila v cerkvi. Birmancev je bilo 53. Slovesno pridigo so imeli sosed č. g. Meierhofer, župnik v Pokrčah. Ljudi je bilo, čeravno četrtek, veliko. Duhovnikov je prišlo 17. Tudi mil. g. kancelar Vidovic so nas počastili s svojim prihodom. Srčna hvala jim zato! Mil. g. knez in škof so si s svojo prijaznostjo in resnobo pridobili koj srca vseh.

Za provizorja v Timenici je imenovan č. g. Janez Ožgan, kaplan v Otmanjah. Župnija Timenica je razpisana do 17. junija.

Književnost.

Povodni mož. Balada dr. Prešernova. Za zbor, soli in orkester, uglasbil Viktor Parma. Posnetki za klavir se dobijo v vseh knjigarnah za ceno 4 krone. Založila Ig. pl. Kleinmayr in F. Bamberg v Ljubljani.

Katastrofa na letališču Issy-les-Moulineaux. Na letališču Issy les Moulineaux se je v nedeljo zgodila velikanska katastrofa, kakršne dosedanja zgodovina aviatike še ni doživela. Vzrok nesreče še ni popolnoma jasn. O nesreči sami sta razširjeni dve govorici. Po eni verziji sta šla ministrski predsednik Monis in vojni minister Berteaux z nekaterimi spremljevalci po poti čez letališče, ko se je pripeljal aviatik Train s svojim aparatom. Train se je peljal v nižini in ker ni videl ljudi, je zavozil nanje. Po drugi verziji pa Train zaradi hudega vetra ni mogel prav krmiti aparata in je zavozil v tribuno, kjer so se nahajale oficijelne osebe, kar je povzročilo velikansko paniko. Veliko oseb je zbežalo na letališče, ko se je Train odstranil od tribune, se je hotel ogniti oddelku kirasirjev in je zavozil ponesreči v skupino bežečih ljudi. Strašno ranjen je bil vojni minister Berteaux. Hitro sukajoči se propelerji so mu popolnoma odrezali eno roko. Berteaux je še živel nekaj trenutkov, ko so prihiteli zdravniki, a kmalu nato je umrl, ne da bi se bil zavedel. Berteaux je bil ranjen tudi na glavi in po ostalem telesu.

Kuga v Buenos-Airesu. V Buenos-Airesu je umrla na kugi italijanska rodbina Gioffra, obstoječa iz pet oseb.

Zahtevajte in kupujte pri
vseh trgovcih slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane
:: najboljše ::

Glavna zaloga pri tvrdki IVAN PERDAN v LJUBLJANI

Loterijske številke dne 20. majnika 1911:

Trst 87 54 5 84 16
Linc 34 28 35 45 5

Hranilnica in posojilnica v Pliberku

ima svoj

redni občni zbor

v torek, dne 30. majnika 1911, ob 1. uri popoldne v svojih uradnih prostorih v „Narodnem domu“ v Pliberku.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo o delovanju posojilnice in potrjenju računskega zaključka za leto 1910.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Prememba pravil.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vljudno vabi

načelstvo.

Posestvo kupim ali vzamem v najem.
Franc Ribnikar, Grabalja-
vas št. 4, p. Škocijan v Podjuni.

Važno za vsakega cenjen. čitatelja!

Najbolje renomirana podpisana tvrdka je že začela s poletno priložnostno razprodajo in slede zares senzacionalno vredne ponudbe. Krasne 100 cm široke čipkaste zavese prej 95 h, sedaj 58, zelo fine prej K 1-50, sedaj 85 h. Lepa poletna flanelna odeja prej K 3-10, sedaj K 4-50. Ena partija kimonobluz, mikavna novost, prej K 5-50, sedaj K 3-30. Priljubljeni Roseggerjevi jopiči, rdeči ali zeleni, za dečke K 2-30, za gospode K 3-20. Trpežni narejeni čevlji z močnimi podplati, celi iz usnja, prej K 3-50, sedaj K 1-90, še boljši K 3-—. Priljubljene fantazija-srajce z vezanim sedlom za ženske, prej K 2-90, sedaj K 1-65. Poletne Herkules-nogavice, črne ali rjave, prej 70 h, sedaj 50 h. Lepi pralni spodnji jopiči z volantom, prstnobarvni prej K 4-50, sedaj K 2-20. Priljubljeni svilnati modrotiski, samo srčkani vzorci prej 80 h, sedaj 50 h. Lepi žepni robci, barvani ali beli z atlasovim robom, prej pol tucata K 1-90, sedaj K 1-15. Priljubljeni ženski pas „Edith“, črn ali barvan, prej K 1-90, sedaj 70 h, enak iz svile K 1-30. Najboljši čevlji za gospode in gospe prej K 17-—, sedaj K 10-50. Pol tucata najboljših poletnih nogavic v vsaki poljubni barvi, namesto K 4-— sedaj K 2-50. Svileni robci za na glavo, mične barve, prej K 7-50, sedaj K 4-20, v polsvili K 2-20. Krasne buretne garniture, sestojče iz dveh posteljnih in enega namiznega prta, prej K 16-50, sedaj K 10-80. Lepe kupovalne torbe, trde, z okroglim držajem, 14 palcev K 1-—, 15 palcev K 1-20, 16 palcev K 1-40, neuničljive. Krasni robci za na glavo prej 90 h, sedaj 55 h.

**Kaufhaus zur Südbahn
Gradec, Annenstraße št. 68.**

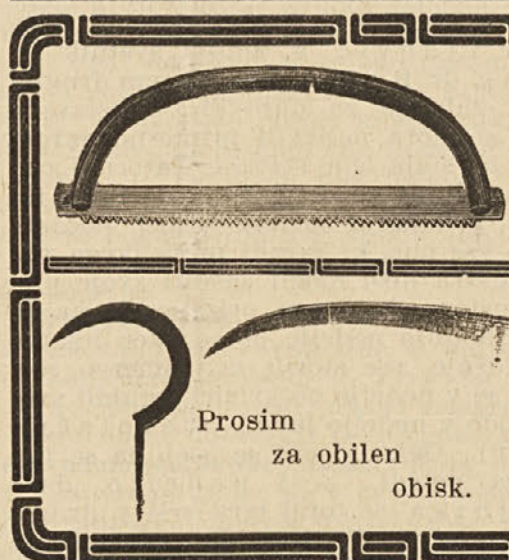
Neugajajoče se sprejme nazaj, na željo se povrne tudi denar. Tudi najmanjše naročilo se vestno postreže. Naročila nad 20 K se odpošiljajo franco po celi državi. Ilustrovani ceniki brezplačno.

Vino!

100 hektolitrov naravnega belega in rdečega vina imam naprodaj. Cene od 25 do 60 vin. liter. IVAN OGRIN, št. IIj, pošta Velenje, štajersko.

Mlin

skoro nov, pet tečajev, na stalni vodni moči z družinskim stanovanjem in svinjaki, se odda takoj na tri leta v najem. Ponudba pod napisom „Mlin“ na uredništvo „Mira“

Prosim
za obilen
obisk.

J. B. HAFNER

trgovec z železnino

„Pri zlati kosi“ v Celovcu

Paradeisergasse št. 3, zraven gostilne „Tiger“

priporoča veliko zalogo vsakovrstne železnine, hišno in kuhinjsko orodje, sloveče Bistriške kose, srpe, osla (kamena), motike, žage, pile, trpežno pozlačene nagrobne križe itd. Vse po najnižjih cenah.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi za konje.

Za zabavo služi kegljišče, pozimi zakurjeno.

Poleti sedi na senčnatem vrtu.

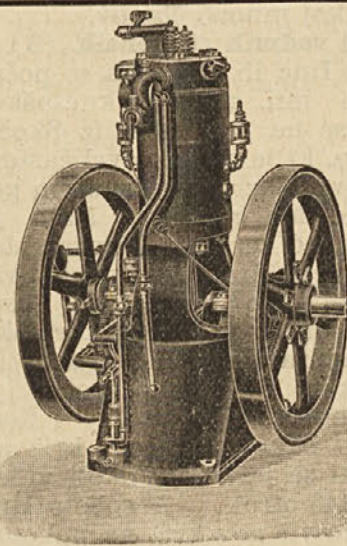
V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Lastnik: IVAN MILLONIG.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Fairbankovi bencin-motorji

v stoječi in ležeči sestavi od 1 1/2 do 33 HP.

Najenostavnejša sestava. Najboljši motor za kmetovalce in obrtnike.

Zahtevajte brezplačne cenike!

Poceni!

Brez konkurence!

Pisarna za Avstro-Ogrsko: inženir Bertold Popper, Dunaj, II./3., Unt. Augartenstraße 1.

Prekupci se iščejo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 5.000.000.

Rezervni fond čez K 600.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8- za komad. Tiske srečke s 4 % obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10- za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.